

Lehdistötiedote

Luxemburg, 30. kesäkuuta 2022

EU:n tarkastajat: Ulkopuolisten konsulttien käytöstä komissiossa saattaa aiheutua riskejä

Kun Euroopan komissio palkkaa ja käyttää ulkopuolisia konsultteja, se ei voi toimintatapansa avulla varmistaa kaikilta osin, että se saa parhaan vastineen rahalleen ja että sen taloudelliset edut suojataan. Tämä käy ilmi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tänään julkaisemasta erityiskertomuksesta. Kyseisten palvelujen käyttöä sääntelevässä kehyksessä on merkittäviä puutteita, jotka saattavat johtaa palveluntarjoajien keskittymisen, liiallisen riippuvuuden ja eturistiriitojen riskeihin, eikä näitä riskejä seurata riittävästi. Tarkastajat tuovat esiin myös puutteita konsulttien työn ja sen mukanaan tuoman lisäarvon arviointitavassa.

Tarkastajat havaitsivat, että Euroopan komission tietojärjestelmän avulla ei ole mahdollista saada kattavaa käsitystä siitä, miten komissio käyttää ulkopuolisia konsultteja. Varmaa on, että komissio on käyttänyt ulkopuolisia konsultteja yhä enemmän erilaisissa neuvonta- ja tukitehtävissä. Komissio on viime vuosina tehnyt vuosittain noin miljardin euron arvosta sopimuksia, jotka koskevat varsin monenlaista konsultointi-, selvitys-, arviointi- ja tutkimustoimintaa. Ulkopuoliset palveluntarjoajat osallistuvat pääasiassa EU:n naapurisuus- ja laajentumispolitiikan, kansainvälisten kumppanuuksien, ulkopolitiikan välineiden sekä ympäristö- ja ilmastotoimien täytäntöönpanoon. Tarkastajat selvittivät, saiko Euroopan komissio rahalleen vastinetta ja kykenikö se suojaamaan taloudellisia etujaan.

“Joidenkin tehtävien ulkoistaminen voi olla hyödyllistä ja joskus ulkoistaminen on välttämätöntä”, toteaa tarkastuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen François-Roger Cazala. “Euroopan komission olisi kuitenkin huolehdittava, että se saa mahdollisimman hyvän vastineen maksamalleen rahalle. Tarvitaan enemmän avoimuutta ja tilivelvollisuutta, kun päätetään, mitä tehtäviä voidaan ulkoistaa ja miten palveluntarjoajien keskittymisen, liiallisen riippuvuuden ja eturistiriitojen riskejä hallinnoidaan. Toivon, että kertomuksemme edistää EU:n hallinnon painottumista tähän suuntaan.”

Tarkastajat havaitsivat puutteita ulkopuolisten konsulttien palkkaamista sääntelevässä kehyksessä. Esimerkiksi konsultoinnin ja tutkimuksen osalta ei ole annettu ohjeita siitä, missä määrin tehtäviä voidaan ulkoistaa, miten ulkopuolisten konsulttien palvelut määritellään ja mitkä toiminnot ja valmiudet olisi säilytettävä sisäisinä. Lähes 80 prosenttia sopimuksiin osoitetusta

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

rahamäärästä liittyi konsultointiin ja tutkimuksiin. Komissio ei myöskään ennen uusien hankintapyyntöjen esittämistä tee kustannus-hyöty- ja tarveanalyyssejä verratakseen, mitä suhteellisia etuja saadaan, jos eräissä toistuvissa tehtävissä turvaututaan ulkopuolisiin konsulttipalveluihin sen sijaan, että käytetään sisäistä henkilöstöä.

Kriteerit, joita komissio käytti voittaneiden tarjousten valinnassa, olivat asianmukaiset. Komissio ei kuitenkaan riittävällä tavalla seurannut ja hallinnut ulkopuolisten konsulttien käyttöön liittyviä merkittäviä riskejä. Tällaisia ovat muun muassa riskit, jotka liittyvät palveluntarjoajien keskittymiseen ja liialliseen riippuvuuteen suhteellisen pienestä määrästä palveluntarjoajia. Euroopan komissio teki tutkitulla kaudella sopimuksen 2 769 ulkopuolisen konsultin kanssa. Tarkastetulla kaudella 22 prosenttia (noin 600 miljoonaa euroa) sopimusten kattamasta kokonaismäärästä koski kuitenkin pelkästään kymmentä eniten käytettyä palveluntarjoajaa. Toisin sanoen jotkin komission osastot tukeutuvat laajalti suhteellisen pieneen määrään toimeksisaajia. Ei ole tavatonta, että tietty palveluntarjoaja saa vuosien mittaan monta peräkkäistä sopimusta siitä huolimatta, että avoimia tarjouskilpailuja järjestetään säännöllisesti.

Keskittyminen pieneen määrään ulkopuolisia konsultteja johtaa riskiin, että jotkin palveluntarjoajat, joilla on laajalti kokemusta työskentelystä komission kanssa, onnistuvat saamaan enemmän sopimuksia kuin muut. EU:n tarkastajat havaitsivat esimerkiksi, että palveluntarjoajat tarjosivat joskus komission pääosastolle neuvonta-, täytäntöönpano- ja arviointipalvelujen yhdistelmää. Näin palveluntarjoajat voivat saavat kilpailuedun, koska ne osallistuvat saman EU:n toimintapolitiikan suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja arviointiin. Komissiolla on käytössä menettelyt mahdollisten eturistiriitojen ehkäisemistä ja havaitsemista varten. Ne ovat kuitenkin lähinnä muodollisia tarkistuksia, eikä pelkästään niillä voida varmistaa, että eturistiriitojen riski on otettu huomioon.

Tutkiessaan yksittäisiä sopimuksia EU:n tarkastajat totesivat, että komissio tarkastaa ennen maksujen suorittamista, että konsulttien toimittamat palvelut ovat olleet laadultaan riittävät. Tarkastajat tuovat silti esiin, että selvityksiä ja arviointeja lukuun ottamatta komissio ei analysoinut johdonmukaisesti ulkopuolisten konsulttien työsuorituksia. Vain osa pääosastoista kokosi saadut kokemukset yhteen tai teki kustannus-hyötyanalyysin jälkikäteen. Silloinkaan kun näin tehdään, tietoja, jotka mahdollistaisivat palveluntarjoajien työn tulosten hyödyntämisen parhaalla mahdollisella tavalla, ei kerätä yhteen keskitetysti. Tarkastajat katsovat, että tämä heikentää komission kykyä määrittää osatekijöitä, joita on mahdollisesti aihetta parantaa. Samoin kasvaa riski siitä, että komissio ottaa uudelleen palvelukseensa konsultteja, joiden työ on aiemmin ollut puutteellista.

Komissio käyttää ulkopuolisia konsultteja laajasti. Siksi EU:n tarkastajat kehottavat Euroopan komissiota parantamaan tapaa, jolla se hallinnoi konsulttien käyttöä. Tarkastajat kehottavat komissiota myös lisäämään avoimuutta siten, että ulkopuolisten konsulttipalvelujen käytöstä raportoidaan säännöllisesti ja tarkasti.

Taustaa

Tarkastus kattoi ulkopuolisten konsulttien palvelut, jotka rahoitettiin EU:n talousarviosta ja joista Euroopan komissio teki sopimuksen vuosina 2017–2019 ja jotka komissio kirjasi konsultoinniksi, selvityksiksi, arvioinneiksi tai tutkimuksiksi. Tarkastajat ottivat soveltuvilta osin huomioon myös viimeaikaiset tiedot ulkopuolisten konsulttien käytöstä. Tarkastus ei kattanut tietoteknisiä konsulttipalveluja.

Erityiskertomus 17/2022 *Ulkopuoliset konsultit Euroopan komissiossa – Uudistuksia tarvitaan* löytyy tilintarkastustuomioistuimen sivustolta (eca.europa.eu).

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547